

6. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/71-3-18>

УДК 657 (470 + 571)

Маначинська Ю.А.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

Manachynska Yulia

Chernivtsi Trade and Economics Institute KNUTE

УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ БІЗНЕСУ НА ОСНОВІ АКТУАРНОГО БАЛАНСУ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Розглянуто підходи до управління вартістю бізнесу на основі обліково-аналітичного наповнення актуарної звітності. Це дослідження здійснено з метою виявлення інформаційної взаємозалежності між системою вартісно-орієнтованого управління компанією, актуарним обліком та актуарною звітністю в умовах кризових явищ в економіці України. Установлено, що для побудови ефективної системи управління вітчизняним сільськогосподарським підприємством слід активно впроваджувати в практику застосування актуарний облік та актуарну звітність, які дають можливість сформувати імідж інвестиційної привабливості аграрного сектору нашої держави крізь призму управлінських актуарних звітних форм. Запропоновано авторську методiku побудови трансформаційної таблиці щодо заповнення Актуарного балансу руху грошових коштів на основі традиційного звіту про рух грошових коштів та окремих форм актуарної звітності у 5D-форматі на прикладі вітчизняного сільськогосподарського підприємства, яка сприятиме побудові ефективної системи вартісно-орієнтованого управління агробізнесом крізь призму сучасної багатовимірної актуарної облікової концепції.

Ключові слова: управління, вартість бізнесу, актуарний облік, актуарна звітність, Актуарний баланс руху грошових коштів, сільське господарство.

Постановка проблеми. В умовах цифрової економіки та штучного інтелекту (ШІ) важливими чинниками розвитку бухгалтерського обліку виступають застосування альтернативних облікових методик та розроблення і використання альтернативних видів обліку, а також формування підходів до їх інтегрування. Серед низки облікових методик першочергове місце займають актуарні розрахунки, види вартості, методи оцінки та дієвий аналітичний інструментарій. Своєю чергою, одним з альтернативних видів обліку є актуарний, який формує інформацію про зміну ринкової вартості підприємства та крізь систему актуарної управлінської звітності підвищує імідж інвестиційної привабливості компанії. Тобто виступає дієвим важелем у контексті вартісно-орієнтованого управління (*Value-based management – VBM*).

Через світову пандемію COVID-19 та останні події в економічному просторі вітчизняний аграрний сектор потребує залучення необхідного обсягу інвестицій. Для залучення бажаного рівня фінансових ресур-

сів у розвиток сільськогосподарських підприємств необхідно, щоб вітчизняна система обліку формувала інвестиційно привабливе наповнення звітних форм. Саме таке облікове наповнення міститься в актуарній управлінській звітності, яка здатна зацікавити реального та потенційного інвестора або іншого постачальника капіталу. Тому тема управління вартістю бізнесу на основі обліково-інформаційного наповнення актуарної звітності є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комплексна діджиталізація національної економіки, світова пандемія, посилення конкуренції змінили підхід до управління бізнесом. Назріла потреба у формуванні інтегрованого підходу, який здатний забезпечити приріст економічної вартості підприємства у довгостроковій перспективі та врегулювати «агентський конфлікт» між дійсними власниками компаній та менеджерами вищих ланок управління (топ-менеджментом). У силу таких обставин виникла концепція вартісно-орієнтованого управління – VBM. Розкриттю цього питання присвя-

чували свої праці такі науковці, як: В.В. Григор'єв [7], М.К. Ізмайлов [4], В.П. Льчук [3], М.І. Іорганчова [1], В.В. Кобзев [4], О.М. Ковальова [1], Г.М. Коцюрубенко [1], С.О. Домбровська [2], І.Л. Назаренко [6], С.М. Пилипенко [9], Т.В. Тазихіна [7], М.А. Федотова [7], М.А. Чут [3], В.М. Шепель [6], Х.І. Штирхун [3] та ін. С.О. Домбровська [2, с. 66] відзначає, що концепція вартісно-орієнтованого управління має труднощі з широким розповсюдженням в Україні найближчим часом. Головна складність застосування цього підходу полягає у складних розрахунках та комплексній процедурі впровадження. По-перше, щоб розрахувати показник EVA, компанія повинна перейти від традиційної форми звітності до управлінської. По-друге, виникає необхідність у додаткових матеріальних та людських ресурсах, що вимагається певними розрахунковими моделями концепції VBM. Тому сьогодні українським підприємствам рекомендується орієнтуватися на максимізацію своєї ринкової вартості, забезпечуючи сталий та стрімкий розвиток у мінливих економічних умовах [2, с. 66].

На думку В.П. Льчук, М.А. Чут, Х.І. Штирхун [3], для успішної реалізації вартісно-орієнтованого управління фінансами промислових підприємств найбільш дієвою є система вартісно-орієнтованого управління з відповідним механізмом, який завдяки забезпечувальним складникам ефективно реалізує управлінські функції для досягнення мети, а саме: нарощування обсягів фінансових активів, фінансового потенціалу та фінансової стійкості [3, с. 115]. Проте, незважаючи на всі дослідження науковців, ці питання й нині залишаються дискусійними, що підтверджує необхідність вивчення вибраної теми. Сучасна концепція вартісно-орієнтованого управління в умовах переходу бухгалтерського обліку на актуарну шаблону розвитку повинна базуватися на актуарній управлінській звітності. Саме через це особливе значення має дослідження концептуальних підходів до системи вартісно-орієнтованого управління бізнесом на основі актуарної управлінської звітності, а саме Актуарного балансу руху грошових коштів (форми № 3-а).

Формулювання цілей статті. Розглянути і проаналізувати концептуальні підходи до системи вартісно-орієнтованого управління бізнесом на основі Актуарного балансу грошових коштів та запропонувати авторську методику трансформаційної таблиці для заповнення даної актуарної звітної форми, що сприятиме підвищенню ефективності системи управління вартістю.

Виклад основного матеріалу. Тенденцією сучасних підходів до управління вартістю бізнесу став перехід від «управління для заробітку» до «управління для цінності компанії». Показники прибутку та доходу не повною мірою відображають зростання реальної вартості активів підприємства, адже ці показники традиційно базуються на бухгалтерському обліку та не включають у себе ризики, вплив інфляції та численну низку інших показників, у тому числі альтернативні (можливі) витрати. Із погляду VBM дійсний підхід являє собою позитивну різницю між вкладенням і віддачею

від інвестицій та є однією з інноваційних практик із погляду стратегічного управління вартістю компанії [4].

З іншого боку, VBM завдяки здатності об'єднання цілей менеджерів та акціонерів, спрямувавши їх на вирішення головного завдання – максимізацію вартості компанії, дає змогу вирішити наявні корпоративні конфлікти, тобто «агентські протиріччя». До ключових показників вартісно-орієнтованого управління компанією належать: EVA – *Economic Value Added* (додана економічна вартість), MVA – *Market Value Added* (додана ринкова вартість), SVA – *Shareholder Value Added* (додана акціонерна вартість), CVA – *Cash Value Added* (грошова додана вартість), а також відносні показники оцінки: ROI – *Return on Investment* (окупність інвестицій), ROIC – *Return On Invested Capital* (коефіцієнт рентабельності інвестованого капіталу), CFROI – *Cash Flow Return on Investment* (показник ефективності інвестицій, що відповідає внутрішній нормі дохідності), CFROI – *Cash Flow Return on Investment* (показник ефективності інвестицій, що відповідає внутрішній нормі дохідності), WACC – *Weighted Average Cost of Capital* (показник середньозваженої вартості капіталу), CFROI = WACC, ROS – *Return on sales* (рентабельність продаж) [1].

Варто відзначити, що на базі CFROI обчислюють показник грошової доданої вартості – CVA, а саме:

$$CVA = (CFROI - WACC) * GI, \quad (1)$$

де GI (*Gross Investment*) – валові інвестиції.

С.П. Лобов [8], акцентує увагу на тому, що показники CVA, EVA та NPV за своїм економічним змістом близькі та відображають додатковий грошовий потік, який генерує інвестиційний проєкт з урахуванням впливу фактору часу. Але показники EVA та CVA більш зручні для оцінки окремого року проєкту. У величині інвестованого капіталу потрібно враховувати інвестиції, зроблені протягом року, з приведенням їх до початку року за допомогою дисконтування [8, с. 56].

Традиційна зарубіжна методика калькуляції вільного грошового потоку FCF – free cash flow охоплює п'ять ключових етапів.

На першому етапі обчислюється показник EBITDA – *Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization* (прибуток до сплати податків, відсотків, амортизаційних відрахувань):

$$EBITDA = I - C, \quad (1)$$

де I – доходи; C – витрати.

Другий етап передбачає обчислення показника EBIT – *Earnings Before Interest and Taxes* (прибуток до сплати відсотків і податків):

$$EBIT = EBITDA - A - OI - OC, \quad (2)$$

де A – амортизація; OI – операційний дохід; OC – операційні витрати.

На третьому етапі розраховують показник NOPAT – *Net Operating Profit After Tax*. NOPAT – це чистий операційний прибуток після сплати податків. Даний показник є інструментом оцінки ефективності роботи топ-менеджменту компанії та обчислюється так:

$$NOPAT = EBIT - AT, \quad (3)$$

де AT – нараховані податки.

На четвертому етапі обчислюють операційний Cash Flow (CF):

$$CF = NOPAT + A + / - \Delta WC + / - \Delta CL, \quad (4)$$

де ΔWC – зміни в оборотному капіталі;

ΔCL – зміни поточних зобов'язань, не пов'язані з операційною діяльністю.

П'ятий етап передбачає обчислення показника вільного грошового потоку FCF – *free cash flow*:

$$FCF = CF + / - \Delta IINCA, \quad (5)$$

де $\Delta IINCA$ – результат інвестицій у необоротні активи підприємства.

FCF – це аналітичний показник, який важливий для реальних та потенційних інвесторів, оскільки відображає рух компанії по етапах життєвого циклу. Даний показник інвестор не зможе знайти ні у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід), а ні у Звіті про рух грошових коштів. Проте він міститься в Актуарному звіті про рух грошових коштів (форма № 3-а).

У зв'язку з необхідністю розкриття достовірної та прозорої інформації у звітності для різних користувачів вирішено завдання розвитку методології бухгалтерського обліку щодо безперервності діяльності на підставі ризик-орієнтованого підходу [5, с. 206].

У силу таких обставин сучасним об'єктивним інформаційним наповненням VBM може слугувати актуарна управлінська звітність. До її складу входять такі актуарні звітні форми: Актуарний звіт про фінансовий стан (форма № 1-а), Актуарний звіт про прибутки та збитки (форма № 2-а), Актуарний баланс руху грошових коштів (форма № 3-а) та Актуарний звіт про зміни у власному капіталі (форма № 4-а).

Актуарна управлінська звітність також слугує якісним інформаційним доповненням під час урегулювання «агентських конфліктів» у корпораціях, зокрема це стосується Актуарного балансу руху грошових коштів (форма № 3-а) та Актуарного звіту про прибутки та збитки (форма № 4-а), які забезпечують реалізацію раціонального алгоритму для розподілу прибутку й дивідендів суб'єкта господарювання та базуються на дисконтованій вартості майбутніх грошових потоків.

В Актуарному балансі руху грошових коштів (тип. форма № 3-а) всі статті доходів і витрат перегруповуються у розрізі операційної та фінансової діяльності та визначається чистий фінансовий результат (сукупний прибуток) за кожним із зазначених видів діяльності. Згідно з динамічним балансовим рівнянням актуарного обліку, форма № 3-а набуває форми особливого балансу, у якому величина вільного грошового потоку з позиції операційної діяльності рівна величині вільного грошового потоку з позиції фінансової діяльності [10].

Інформація, необхідна для складання Актуарного балансу грошових коштів, міститься в Актуарному балансі (Звіті про фінансовий стан), Актуарному звіті про прибутки та збитки, а також у традиційній фінан-

совій звітності. Із цією метою нами розроблено спеціальну трансформаційну табл. 1 на прикладі вітчизняного сільськогосподарського підприємства згідно з даними SMIDA [11].

Формула для розрахунку вільного грошового потоку з позиції дихотомії операційної діяльності та фінансової діяльності така [10]:

$$OP - \Delta ЧОА = ЧФР - \Delta ЧФЗ + Д - \Delta BK, \quad (6)$$

де OP – операційний прибуток; $\Delta ЧОА$ – зміна чистих операційних активів; $ЧФР$ – чистий фінансовий результат; $\Delta ЧФЗ$ – зміна чистих фінансових зобов'язань; $Д$ – дивіденди; ΔBK – зміна власного капіталу.

Ураховуючи порядок обчислення вільного грошового потоку з позиції операційної діяльності за даними про грошові потоки від операційної діяльності (C) та грошові інвестиції в довгострокові операційні активи (I) з позиції фінансової діяльності за даними про грошові потоки за операціями із позичальниками (F) та грошовому потоці за операціями з акціонерами (d), динамічне балансове рівняння актуарного обліку [10]:

$$C - I = F + d. \quad (7)$$

Складання Актуарного балансу руху грошових коштів (форма № 3-а) на основі вищезазначеного динамічного балансового рівняння актуарного обліку здійснюється шляхом трансформації традиційних форм фінансової звітності з 3D та актуарної управлінської звітності з 5D-формату.

Висновки. Важливим складником управління вартістю компанії виступають засоби спілкування з акціонерами. Найбільш ефективним засобом спілкування є створення спеціальних форм звітності, пов'язаних з управлінням вартістю підприємства. Саме такими спеціальними формами звітності є актуарна управлінська звітність, яка націлена на формування іміджу інвестиційної привабливості підприємства. Однією з форм такої звітності є Актуарний баланс руху грошових коштів (форма № 3-а), яка містить необхідну облікову інформацію про показник вільного грошового потоку (FCF). Саме тому нами у статті запропоновано трансформаційну таблицю щодо Актуарного балансу руху грошових коштів, яка відображає методику заповнення даної актуарної управлінської звітної форми на прикладі вітчизняного сільськогосподарського підприємства. У загальному вигляді показник FCF дає об'єктивну характеристику потреби підприємства у додатковому фінансуванні, яке може бути залучене за допомогою капіталовкладень, тобто до уваги береться сукупна сума «чистих інвестицій». У силу таких тенденцій сучасна концепція вартісно-орієнтованого управління в умовах переходу бухгалтерського обліку на актуарну шаблону розвитку повинна базуватися на актуарній управлінській звітності.

Перспективою подальших розвідок к рамках окресленої проблематики дослідження є розроблення трансформаційних таблиць зі складання Актуарного звіту про прибутки та збитки (форма № 2-а) та Актуарного звіту про зміни у власному капіталі (форма № 4-а).

Трансформаційна таблиця Звіту про рух грошових коштів та актуарної звітності
в Актуарний баланс руху грошових коштів на прикладі ПАТ «Агрофірма «Провесінь» (м. Львів),
на 01.01.2019, тис грн (авторська розробка)

№ з/п	Актуарний баланс руху грошових коштів, форма № 3-а		3Д-звіт про рух грошових коштів, актуарна звітність у 5D, назва статті, код рядка	Сума, тис грн	
	Назва розділу	Назва статті, код рядка		За звітний період	За попередній період
1.	I. ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	<i>Операційний прибуток (збиток) за рік</i>	Операційний прибуток (збиток), р. 6100 (форма № 2-а)	(5311)	(4091)
		(р. 6000)			
		Чисті операційні активи (ЧОА)	Усього за розділом III. Чисті операційні активи (на поч. року), р. 5055 (форма №1-а)	4048	3825
		<i>Чисті операційні активи на початок року</i>			
		(р. 6010)			
		<i>Чисті операційні активи на кінець року</i>	Усього за розділом III. Чисті операційні активи, (на кін. року), р. 5055 (форма №1-а)	(4134)	(3918)
		(р. 6015)			
		<i>Зміна чистих операційних активів за рік</i>	р. 5055 (на поч. року) - р. 5055 (на кін. року), форма № 1-а	8182	7743
		(р. 6020 = р. 6010 - р. 6015)			
ВІЛЬНИЙ ГРОШОВИЙ ПОТІК			2871	3652	
(р. 6025 = р. 6000 + р. 6020)					
2.	II. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	<i>Чистий фінансовий результат за рік</i>	Чистий рух коштів від фінансової діяльності, р. 3395 , форма № 3 (за прямим методом)	-474	-910
2.1	ОПЕРАЦІЇ ІЗ ПОЗИЧАЛЬНИКАМИ	Чисті фінансові зобов'язання (ЧФЗ)	Усього за розділом III. р. 5230 , (на поч. року), (форма № 1-а)	(1291)	(1325)
		<i>Чисті фінансові зобов'язання на початок року</i>			
		(р. 6040)			
		<i>Чисті фінансові зобов'язання на кінець року</i>	Усього за розділом III. р. 5230 , (на кін. року), (форма №1-а)	(1124)	(1220)
		(р. 6045)			
		<i>Зміна чистих фінансових зобов'язань за рік</i>	р. 5230 (на поч. року) - р. 5230 (на кін. року), форма № 1-а	(167)	(105)
		р. 6050 = (р. 6040 - 6045)			
		Грошовий потік за операціями із позичальниками		(641)	(1015)
р.6060=р.6030+р.6050					
2.2	ОПЕРАЦІЇ З АКЦІОНЕРАМИ	<i>Дивіденди за рік</i>	Дивіденди на одну просту акцію, р. 2650 , форма № 2, скориговану середньорічну кількість простих акцій, р. 2605	-	-
		р. 6070			
		<i>Зміна власного капіталу в результаті операцій по випуску власних акцій</i>	Усього за розділом IV. р. 245 , (на поч. року), (форма № 1-а) – Усього за розділом IV. р. 5245 , (на кін. року), (форма № 1-а)	(223)	245
		р. 6070			
		Грошовий потік по операціям з акціонерами		(223)	245
		р. 6085 = р. 6070 + р. 6080			
ВІЛЬНИЙ ГРОШОВИЙ ПОТІК			2007	2882	
р.6090					

Джерело: складено за [11]

Список літератури:

1. Іорганчова М.І., Ковальова О.М., Коцюрубенко Г.М. Вартісно-орієнтоване управління в системі корпоративного управління компанією. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 111–115. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2020/22.pdf (дата звернення: 15.04.2021). DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.5.111>.
2. Домбровська С.О. Переваги та недоліки вартісно-орієнтованого підходу до управління підприємством. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2020. № 40. С. 63–67. URL: <http://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/690/678> (дата звернення: 18.04.2021). DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2020-40-11>.
3. Ільчук В.П., Чут М.А., Штирхун Х.І. Механізм вартісно-орієнтованого управління фінансами промислових підприємств. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 2(22). С. 101–116. URL: <http://195.69.76.76/handle/123456789/21027> (дата звернення: 19.04.2021). DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2020-2\(22\)-101-116](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2020-2(22)-101-116).
4. Измайлов М.К., Кобзев В.В. Проблемы и перспективы внедрения стоимостно-ориентированого управления на отечественных промышленных предприятиях. *Научно-технические ведомости СПбГПУ. Экономические науки*. 2019. Т. 12. № 5. С. 199–208. URL: https://economy.spbstu.ru/userfiles/files/articles/2019/5-2019/16_Izmaylov-Kobzev.pdf (дата звернення: 25.04.2021). DOI: <https://doi.org/10.18721/JE.12516>.
5. Костирко Р.О., Юрченко О.С. Концептуальні основи ризик-орієнтованого бухгалтерського обліку в забезпеченні безперервності діяльності підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 53. С. 202–208. URL: http://bses.in.ua/journals/2020/53_2020/33.pdf (дата звернення: 25.04.2021). DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.53-31>.
6. Nazarenko I.L., Shepel V.M. Value based management in small family business affected by quarantine. *The bulletin of transport and industry economics*. 2020. № 70–71. P. 5–11.
7. Федотова М.А., Тазикина Т.В., Григорьев В.В. Стоимостно-ориентированное управление корпорацией: теория, методология и практика : монография. Москва : КНОРУС, 2020. 146 с. URL: [https://pdf.zlibcdn.com/dtoken/b8784f99f7f56b813e7764969af2a859/Stoimostno-orientirovannoe_upravlenie_korporaciei_10997126_\(z-lib.org\).pdf](https://pdf.zlibcdn.com/dtoken/b8784f99f7f56b813e7764969af2a859/Stoimostno-orientirovannoe_upravlenie_korporaciei_10997126_(z-lib.org).pdf) (дата звернення: 19.04.2021).
8. Лобов С.П. Показники економічної ефективності інвестиційної діяльності підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 9. Ч. 2. С. 52–56. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09/65.pdf (дата звернення: 17.04.2021).
9. Пилипенко С.М. Вартісно-орієнтоване управління в умовах активізації інноваційної діяльності підприємства. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. 2018. Вип. 22. С. 484–488. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/95.pdf> (дата звернення: 18.04.2021).
10. Шигаев А.И. Актуарный учет и отчетность : учебное пособие. Казань : Казан. ун-т, 2019. 41 с.
11. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ), або Stock market infrastructure development agency of Ukraine (SMIDA). URL: <https://smida.gov.ua/> (дата звернення: 15.04.2021).

References:

1. Iorganchova M.I., Kovaleva O.M., Kotsyurubenko G.M. (2020) Vartisno-orientovane upravlinnia v systemi korporatyvnoho upravlinnia kompaniieiu [Cost-oriented management in the system of corporate governance of the company]. *Economy and State*, no. 5, pp.111–115.
2. Dombrovska S.O. (2020) Perevahy ta nedoliky vartisno-orientovanoho pidkходу do upravlinnia pidpryiemstvom [Advantages and disadvantages of cost-oriented approach to enterprise management]. *Scientific Bulletin of Kherson State University*, no. 40, pp. 63–67.
3. Ilchuk V.P., Chut M.A., Stirhun H.I. (2020) Mekhanizm vartisno-orientovanoho upravlinnia finansamy promyslovykh pidpryiemstv [The mechanism of cost-oriented financial management of industrial enterprises]. *Problems and prospects of economics and management*, no. 2 (22), pp. 101–116.
4. Izmailov M.K., Kobzev V.V. (2019) Problems and prospects of introduction of cost-oriented management at domestic industrial enterprises [Problemy i perspektivy vnedrenija stoimostno-orientirovanogo upravlenija na otechestvennyh promyshlennyh predpriyatijah]. *Scientific and technical sheets of SPbGPU. Economic sciences*, vol. 12, no. 5, pp. 199–208.
5. Kostyrko R.O., Yurchenko O.S. (2020). Conceptual bases of risk-oriented accounting in ensuring business continuity [Kontseptualni osnovy ryzyk-orientovanoho bukhgalterskoho obliku v zabezpechenni bezperernosti diialnosti pidpryiemstv]. *Black Sea Economic Studies*, issue 53, pp. 202–208.
6. Nazarenko I.L., Shepel V.M. (2020) Value based management in small family business affected by quarantine. *The bulletin of transport and industry economics*, no. 70–71, pp. 5–11.
7. Fedotova M.A., Tazikhina T.V., Grigoriev V.V. (2020). Stoimostno-orientirovannoe upravlenie korporaciej: teorija, metodologija i praktika [Cost-oriented corporate governance: theory, methodology and practice]. Monograph. Moscow. KNORUS. 146 p.
8. Lobov S.P. (2014) Pokaznyky ekonomichnoi efektyvnosti investytsijnoi diialnosti pidpryiemstv [Indicators of economic efficiency of investment activity of enterprises]. *Scientific Bulletin of Kherson State University*, issue 9, part 2, pp. 52–56.
9. Pilipenko S.M. (2018) Vartisno-orientovane upravlinnia v umovakh aktyvizatsii innovatsijnoi diialnosti pidpryiemstva [Value-oriented management in the conditions of activation of innovative activity of the enterprise]. *Scientific herald of the Nikolaev national university of a name of V.O. Sukhomlinsky*, issue 22. pp. 484–488.

10. Shigaev A.I. (2019) *Актuariyj uchet i otchetnost: uchebnoe posobie* [Actuarial accounting and reporting]. Textbook. Kazan: University, 41 p.
11. Ahentstvo z rozvytku infrastruktury fondovoho rynku Ukrainy (ARIFRU) [Stock market infrastructure development agency of Ukraine (SMIDA)]. Available at: <https://smida.gov.ua>. (accessed 15 April 2021).

УПРАВЛЕНИЕ СТОИМОСТЬЮ БИЗНЕСА НА ОСНОВЕ АКТУАРНОГО БАЛАНСА ДВИЖЕНИЯ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ

Рассмотрены подходы к управлению стоимостью бизнеса на основе учетно-аналитического наполнения актуарной отчетности. Это исследование осуществлено с целью выявления информационной взаимозависимости между системой ценностно-ориентированного управления компанией, актуарным учетом и актуарной отчетностью в условиях кризисных явлений в экономике Украины. Установлено, что для построения эффективной системы управления сельскохозяйственным предприятием следует внедрять в практику применения актуарный учет и отчетность, которые дают возможность сформировать имидж инвестиционной привлекательности аграрного сектора государства сквозь призму актуарных отчетных форм. Предложена авторская методика построения трансформационной таблицы по заполнению актуарного баланса движения денежных средств на основе отчета о движении денежных средств и отдельных форм актуарной отчетности в 5D-формате на примере сельскохозяйственного предприятия, которая будет способствовать построению эффективной системы ценностно-ориентированного управления агробизнесом сквозь призму современной многомерной актуарной учетной концепции.

Ключевые слова: управление, стоимость бизнеса, актуарный учет, актуарная отчетность, Актуарный баланс движения денежных средств, сельское хозяйство.

BUSINESS VALUE MANAGEMENT ON THE BASIS OF ACTUARIAL CASH FLOW BALANCE

Approaches to business value management based on the accounting and analytical content of actuarial reporting are considered. This study is conducted to identify the information interdependence between the system of value-based management of the company, actuarial accounting and actuarial reporting management in a crisis in the economy of Ukraine. It is established that in order to build an effective management system of a domestic agricultural enterprise, actuarial accounting and actuarial reporting should be actively implemented. This gives the chance to form an image of the investment attractiveness of the country's agricultural sector through a prism of administrative actuarial reporting forms in the international arena of agrarians. The author proposes a method of constructing a transformation table for filling in the Actuarial cash flow balance (form No.3-a), based on the traditional report on cash flow (form No.3) and some forms of actuarial reporting in 5D format on the example of a domestic agricultural enterprise. This will contribute to the construction of an effective system of value-based management of agribusiness through the prism of the concept of modern multidimensional actuarial accounting. The expediency of such a transformation from the point of view of value-based management is proved. The information necessary to compile the Actuarial cash flow balance is contained in the Actuarial balance (Statement of Financial Position), the Actuarial Profit and Loss Statement, and the traditional financial statements. To this end, the article develops a special transformation table, on the example of a domestic agricultural enterprise. The expediency of keeping an accurate accounting by a modern agricultural enterprise is substantiated because this accounting system generates information about changes in the economic value of business and cash flows in n-dimensional space and creates the necessary information content for management decisions for real and potential suppliers of temporarily free financial resources.

Key words: management, business value, actuarial accounting, actuarial reporting, actuarial cash flow balance, agriculture.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Алексєєва Катерина Андріївна – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, Національний університет біоресурсів і природокористування

Белоусова Наталія Володимирівна – доцент кафедри аерокосмічної геодезії та землеустрою, Національний авіаційний університет

Богуславська Світлана Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та економічної безпеки, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Бойченко Еліна Борисівна – доктор економічних наук, професор кафедри публічного управління та економіки, Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Борисова Ірина Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, Полтавський державний аграрний університет

Василюк Софія Володимирівна – кандидат хімічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри технології біологічно активних сполук, фармації та біотехнології, Національний університет «Львівська політехніка»

Данькевич Степан Михайлович – кандидат сільськогосподарських наук, докторант, Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Дерманська Людмила Василівна – кандидат економічних наук, доцент, Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу, Західноукраїнський національний університет

Дріль Наталія Валеріївна – старший викладач кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Клименко Ірина Станіславівна – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, Національний транспортний університет

Кобиляцька Людмила Митрофанівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та економіки, Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Комчатних Олена Вікторівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки, Національний транспортний університет

Корнієнко Ольга Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет «Запорізька політехніка»

Кривенко Олена Костянтинівна – старший викладач кафедри економіки, Національний транспортний університет

Майнка Марсель Курт – викладач кафедри економіки підприємств та інформаційних технологій, Львівський університет бізнесу та права

Маначинська Юлія Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Михальченко Олексій Анатолійович – кандидат економічних наук, професор кафедри публічного управління та адміністрування, директор Навчально-наукового інституту неперервної освіти, Національний авіаційний університет

Орлова Олена Ігорівна – асистент кафедри підприємництва та маркетингу, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Перезовова Ірина Володимирівна – доктор економічних наук, професор, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Петренко Віталій Олександрович – доктор технічних наук, професор кафедри інтелектуальної власності та управління проектами, Національна металургійна академія України

Підвальна Оксана Григорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аграрного менеджменту, Вінницький національний аграрний університет

Прокопченко Сергій Вікторович – головний науковий співробітник, Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України

Самойленко Алла Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та гостинності, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Слободяник Анна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту імені професора Й.С. Завадського, Національний університет біоресурсів і природокористування

Тараруєв Юрій Олександрович – кандидат економічних наук, доцент кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Устінов Артем Андрійович – аспірант, Національна металургійна академія України

Фонарьова Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, Національна металургійна академія України

Франів Ігор Андрійович – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри індустрії гостинності та сталого розвитку, Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Хрулькова Катерина – студентка, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Цвілій Сергій Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет «Запорізька політехніка»

Цоколь Ольга Петрівна – аспірант кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту, Національний університет біоресурсів і природокористування

Чайкіна Аліна Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту і логістики, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»